

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР СУДОВИХ РІШЕНЬ ЯК ЗАСІБ ДОСТУПУ ГРОМАДЯН ДО СУДОВИХ РІШЕНЬ

UNIFORM STATE REGISTER OF JUDICIAL DECISIONS AS A MEANS OF CITIZENS' ACCESS TO JUDICIAL DECISIONS

Кібець В.О.,

*кандидат юридичних наук, заслужений юрист України,
начальник територіального управління
Державної судової адміністрації України в Сумській області*

У статті розглянуто систему пошуку судових рішень у Єдиному державному реєстрі судових рішень та деталізовано правила користування ним. Актуальність статті пояснюється необізнаністю громадян щодо можливостей системи пошуку Єдиного державного реєстру судових рішень, у зв'язку з чим вони використовують лише простий метод вводу номеру справи та дати прийняття рішення. Водночас метою статі є характеристика системи пошуку в Єдиному державному реєстрі судових рішень як засобу доступу громадян до судових рішень, а також обґрунтування того, що за допомогою сучасних інструментів можливо прослідкувати зміни в судовій системі, перетворити отримані з Реєстру дані на аналітичні та статистичні дослідження. Зазначено, що за допомогою системи пошуку на основі внесених до Реєстру рішень користувачі мають можливість здійснити різноманітні види аналізу – це і динаміка надходжень справ, і кількість накладених стягнень за їх категоріями, і огляд судової практики. Окреслено потенційні можливості розширеного пошуку в базі даних електронних копій судових рішень. Зазначено, що саме керівник апарату відповідає за повне та правильне внесення до АСДС реєстраційних відомостей по судовій справі. Запропоновано варіанти пошуку необхідної інформації у Єдиному державному реєстрі судових рішень. Зауважено, що основною формою пошуку є пошук по точній фразі, однак пропонуються також інші прийоми. Додатково наголошено на тому, що рішення, з яким особа має можливість ознайомитись в Реєстрі, не вважається таким, що отримане належним чином. Зроблено висновок, що Єдиний державний реєстр судових рішень виступає важливим засобом доступу громадян до судових рішень, адже наявна в ньому інформація є важливим джерелом інформації, що може бути використана для підготовки аналізів, аналітичних і статистичних звітів, узагальнення судової практики. Водночас проведена характеристика системи пошуку в Єдиному державному реєстрі судових рішень доводить, що за допомогою сучасних інструментів можливо прослідкувати зміни в судовій системі, перетворити отримані з вказаного реєстру дані на аналітичні та статистичні дослідження.

Ключові слова: державний реєстр, інформаційні системи, реєстр, система пошуку, судові рішення.

The article considers the system of search for court decisions in the Unified State Register of Court Decisions and details the rules of its use. The relevance of the article is explained by the ignorance of citizens about the possibilities of the search system of the Unified State Register of Court Decisions, in connection with which they use only a simple method of entering the case number and date of decision. At the same time, the purpose of the article is to characterize the search system in the Unified State Register of Court Decisions as a means of citizens' access to court decisions, as well as to substantiate that modern tools can track changes in the judiciary, turn data obtained from the Register into analytical and statistical studies. It is noted that with the help of the search system, based on the decisions entered in the Register, users have the opportunity to perform various types of analysis - the dynamics of cases, and the number of fines imposed by their categories, and review of case law. The potential possibilities of advanced search in the database of electronic copies of court decisions are outlined. Indicated, that it is the chief of staff who is responsible for the complete and correct entry of registration information on the court case into the TSA. Options for searching for the necessary information in the Unified State Register of Court Decisions are proposed. Noticed, that the main form of search is to search for the exact phrase, however, other techniques are also offered. It is further emphasized that the decision, which the person has the opportunity to get acquainted with in the Register, is not considered to be properly received. It is concluded that the Unified State Register of Judgments is an important means of access of citizens to court decisions, because the information available in it is an important source of information that can be used for analysis, analytical and statistical reports, generalization of judicial practice. At the same time, the description of the search system in the Unified State Register of Court Decisions proves that with the help of modern tools it is possible to trace changes in the judicial system, to turn the data obtained from this register into analytical and statistical studies.

Key words: state register, information systems, register, search system, court decisions.

Постановка проблеми. ЄДРСР являє собою величезний масив інформації, який необхідний як юристам-практикам, так і сторонам по справі. Без відвідування суду особа може перевірити рух по справі від її надходження до винесення рішення по суті. За допомогою системи пошуку на основі внесених до Реєстру рішень користувачі мають можливість здійснити різноманітні види аналізу – це і динаміка надходжень справ, і кількість накладених стягнень за їх категоріями, і огляд судової практики.

На жаль, не всі знають про можливості системи пошуку, тому користуються тільки простим методом вводу номеру справи та дати прийняття рішення. Відповідно, у статті детально розповідається про всі можливості використання відкритих судових даних.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо впровадження нових технологій у роботу суду, системи автоматизованого діловодства та «електронного» суду неодноразово піднімалися у наукових виданнях, аналітичних розробках науковців-правників. Проте аналіз наявних досліджень та публікацій показує, що питання формування та функціонування ЄДРСР до цього часу повноцінно та ґрунтовно в спеціалізованій юридичній літературі не висвітлювались.

Окремі питання щодо користування Реєстром зустрічаються в роботах Р.Л. Сопільник, Р. Куйбіди, Л.Р. Сердюк, Р.О. Арсірій, В.А. Раца.

Мета статті – охарактеризувати систему пошуку в ЄДРСР, довести, що за допомогою сучасних інструментів можливо прослідкувати зміни в судовій системі, перетворити отримані з Реєстру дані на аналітичні та статистичні дослідження.

Виклад основного матеріалу. В умовах проведення правової реформи в адміністративно-правовій царині важливе значення приділяється чіткому визначенню засад правового регулювання суспільних відносин [1, с. 10]. Постановою Президії Верховного Суду України, Президії Ради суддів України та колегії Державної судової адміністрації України № 2 від 18 лютого 2005 року доручено Державній судовій адміністрації запровадити реєстр судових рішень зі створенням у комп'ютерній мережі відповідної бази даних і забезпечити в установленому законом порядку доступ до неї [2].

У грудні 2005 року прийнятий Закон України «Про доступ до судових рішень», який набрав чинності 1 червня 2006 року (далі – Закон). Закон передбачав не пізніше 1 червня 2006 року забезпечити постійне внесення

до Єдиного державного реєстру судових рішень (далі – ЄДРСР) електронних копій судових рішень Верховного Суду України, вищих спеціалізованих судів, апеляційних та місцевих адміністративних судів, апеляційних та місцевих господарських судів, апеляційних загальних судів, а внесення судових рішень місцевих загальних судів – не пізніше 1 січня 2007 року [3].

Відповідно до Закону в травні 2006 року Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову № 740, якою затверджено Порядок ведення ЄДРСР. Цей Порядок передбачав, зокрема, внесення до Реєстру усіх судових рішень судів загальної юрисдикції, а також окремих думок суддів, викладених у письмовій формі. Контроль за надсиланням судами електронних копій судових рішень адміністраторові Реєстру здійснював голова відповідного суду [4].

ЄДРСР – це державна автоматизована інформаційна система, яка забезпечує збирання, зберігання, реєстрацію, захист, пошук та надання електронних копій судових рішень.

До Реєстру вносяться судові рішення та окремі думки суддів (далі – судові рішення) всіх судів України, крім судових рішень, які містять інформацію, що є державною таємницею.

Хоча законодавством було передбачено обов'язкове внесення рішень до Реєстру, не всі суди виконували ці вимоги.

Згідно з перехідними та прикінцевими положеннями Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд» від 12 лютого 2015 року до Реєстру в термін до 28 вересня 2015 року мали бути внесені всі рішення судів загальної юрисдикції, які не були внесеними з 1 січня 2010 року. Крім того, до Реєстру в цей же термін потрібно було надіслати відомості щодо дати набрання цими рішеннями законної сили [5].

Судами була проведена величезна робота з наповнення Реєстру. Всі судові рішення після їх внесення до автоматизованої системи документообігу суду (далі – АСДС) повинні були надсилатись до Реєстру винятково в електронній формі. Тобто, якщо в АСДС була відсутня копія судового рішення в електронному вигляді, необхідно було здійснити сканування судового рішення та перетворення його на електронну форму, перевірити на ідентичність інформацію та реквізити, підписати електронним цифровим підписом (далі – ЕЦП) та надіслати адміністратору ЄСІТС.

Згідно з Порядком ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затвердженим рішенням Вищої ради правосуддя № 1200/0/15-18 19 квітня 2018 р., електронний примірник судового рішення виготовляється судом в АСДС у день ухвалення судового рішення, або відтворюється його повний текст у паперовій формі та підписується ЕЦП судді. При цьому текст рішення не підлягає коригуванню. Оприлюднення здійснюється шляхом надсилання до Реєстру електронного примірника рішення у день його виготовлення засобами АСДС.

Є судові рішення, доступ до яких має бути відтерміновано на один рік – ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, про відмову у задоволенні клопотання про обшук житла чи іншого володіння особи, про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії, про відмову у задоволенні клопотання про проведення негласної слідчої (розшукової) дії [6].

Відомості про дату набрання рішенням законної сили надсилаються до Реєстру після внесення таких відомостей до АСДС суду.

Персональну відповідальність за організацію в суді контролю щодо своєчасного внесення до АСДС дат набрання рішеннями законної сили та направлення таких відомостей до Реєстру несе керівник апарату суду. При цьому керівник апарату відповідає за повне та правильне внесення до АСДС реєстраційних відомостей по судовій справі.

Обов'язок щодо своєчасності надсилання судових рішень до Реєстру покладено на суддю-доповідача, який ухвалив таке рішення.

Адміністратором ЄДРСР є державне підприємство «Інформаційні судові системи», віднесене до сфери управління Державної судової адміністрації України (далі – ДСА), володільцем інформації Реєстру є ДСА України.

Адміністратором Реєстру протягом трьох робочих днів після надходження здійснюється обробка та знеособлення судових рішень (ухвал слідчих суддів – не пізніше наступного робочого дня з дня їх реєстрації). Знеособлення полягає в маскуванні відомостей, що не можуть бути розголошені для загального доступу (адреса, реєстраційні номери, паспортні дані, номери телефонів та банківських рахунків тощо).

Електронні примірники судових рішень зберігаються в Реєстрі безстроково.

Вилучення рішень з Реєстру або внесення будь-яких змін до них заборонено. В разі необхідності виправлення технічної помилки, допущеної під час надсилання до Реєстру (реєстрації, ведення Реєстру), текст рішення в Реєстрі не змінюється, а до Реєстру додатково вноситься судове рішення зі змінами.

Адміністратор Реєстру має право видаляти документи, які були надіслані до Реєстру судами та не є судовими рішеннями у розумінні процесуальних кодексів, на підставі наказу відповідного суду та звернення суддів, що винесли відповідні рішення.

На цей час Реєстр є найбільшою базою судових рішень в Україні та налічує близько 87 млн рішень, при цьому база даних Реєстру щодобово поповнюється на 30–60 тисяч рішень.

Звичайно, є альтернативні пошукові системи (система пошуку та аналізу судових рішень «Вердиктум», інформаційно-правова система «Прецедент», система пошуку та аналізу судової практики «ПравоСуд», аналітично-правова система «ЗаконОнлайн» тощо). Проте, на відміну від зазначених комерційних проєктів, діяльність ЄДРСР гарантується державою.

Згідно з Законом України «Про доступ до судових рішень» доступ громадян до реєстру є безоплатним та цілодобовим на офіційному веб-порталі судової влади України. Будь-яка особа має право на відтворення та копіювання інформації з Реєстру для своїх особистих цілей.

Окрім пошуку інформації по справі, в Реєстрі можна здійснити аналіз наявної судової практики. Система пошуку в Реєстрі досить зрозуміла та проста. Наприклад, уточнення інформації можливе за номером справи, назвою суду, ПІБ судді, датою прийняття рішення тощо. Проте як юристи-практики, так і звичайні користувачі можуть звернути увагу на спеціальний, більш розширений спосіб пошуку.

Варіанти пошуку пропонуються розробниками в розділі «Допомога» на головній сторінці Реєстру. Проте про ці правила, які полегшують роботу з Реєстром, знають не всі користувачі.

Насамперед це пошук по точній фразі – щоб знайти рішення з конкретною фразою, в пошуковому запиті необхідно взяти її в лапки (наприклад: «Здійснити перерахунок та виплатити щомісячне довічне грошове утримання»).

Пропонуються також інші «прийоми»:

– якщо невідомий точний номер справи, то відсутній символ можна замінити знаком «?» (наприклад: рішення № 580/14?4/18);

– знак «*» може замінити один або декілька символів у разі, якщо перед ним зазначити основну частину пошукового слова (наприклад: будівель*);

– логічний оператор OR сприяє пошуку одного з декількох пошукових слів (наприклад: постанова OR ухвала);

– логічні оператори AND та NOT призначені, відповідно, для пошуку за введеними пошуковими фразами (наприклад: поділ майна подружжя AND автомобіль (знайдені документи будуть містити обидві фрази)) та для виключення окремих слів (наприклад: нерухоме майно NOT будинок (слова після NOT в пошуку не враховуються);

– знаки «+» та «-» включають необхідне або виключають певне слово (наприклад: поділ майна+автомобіль; право власності-нерухомість);

– комбінований пошук передбачає використання різних способів пошуку за допомогою дужок (наприклад: поділ майнаAND(нерухомістьORавтомобіль).

Додатково необхідно зауважити, що рішення, з яким особа має можливість ознайомитись в Реєстрі, не вважається таким, що отримане належним чином. Про це йдеться в постанові КАС ВС від 6 вересня 2019 року по справі №П/811/13/17 [7].

Звичайно, є і проблемні питання під час користування Реєстром, які потребують доопрацювання та удосконалення.

Проте можливості пошуку в Реєстрі теж досить широкі, а наявна інформація може бути застосована, зокрема, для підготовки аналізів, аналітичних та статистичних звітів, узагальнення судової практики.

Наказом ДСА України від 7 листопада 2019 р. № 1096 (зі змінами) затверджено Концепцію побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (ЄСІТС) у новій редакції (далі – Концепція).

ЄСІТС налічує декілька модулів, один з яких – ЄДРСР, призначений для зручного пошуку судових рішень.

Згідно з Концепцією ЄСІТС складається з розмежованих інформаційних середовищ (відкрите та захищене). ЄДРСР функціонує в обох зазначених середовищах Центральної системи ЄСІТС. При цьому у захищеному середовищі зберігається інформація в повному обсязі, в тому числі інформація з обмеженим доступом, а у відкритому – інформація із знеособленими даними.

Крім того, відкрите середовище передбачає інформаційну взаємодію між ЄДРСР та іншими державними електронними інформаційними ресурсами шляхом надсилання електронних судових рішень, які безпосередньо стосуються здійснення відповідним державним органом (установою) визначених законом повноважень у порядку, визначеному спільним актом володільця інформації Реєстру та відповідного державного органу (установи) [8].

У Плані заходів із забезпечення створення та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затвердженому наказом Державної судової адміністрації України від 28 лютого 2020 № 99, зазначено, що до січня 2021 року буде доопрацьований проєкт Положення про ЄСІТС, зокрема, у частині створення та забезпечення функціонування підсистеми ЄДРСР, а опублікування оголошення про створення та забезпечення функціонування ЄСІТС у складі підсистем та модулів, серед яких зазначений ЄДРСР, відбудеться 1 березня 2021 року [9].

Висновки. Таким чином, Єдиний державний реєстр судових рішень виступає важливим засобом доступу громадян до судових рішень, адже наявна в ньому інформація є важливим джерелом інформації, що може бути використана для підготовки аналізів, аналітичних і статистичних звітів, узагальнення судової практики. Водночас проведена характеристика системи пошуку в ЄДРСР доводить, що за допомогою сучасних інструментів можливо прослідкувати зміни в судовій системі, перетворити отримані з вказаного реєстру дані на аналітичні та статистичні дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Купіш А.М., Мулявка Д.Г., Резнік О.М. Діяльність податкової міліції: правові та організаційні засади : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2015. 140 с.
2. Постанова Президії Верховного Суду України, Президії Ради суддів України та колегії Державної судової адміністрації України від 18 лютого 2005 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0002700-05#Text>.
3. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22 грудня 2005 р. № 3262-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 15. Ст.128.
4. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру судових рішень: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 травня 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/740-2006-%D0%BF#Text>.
5. Про забезпечення права на справедливий суд: Закон України від 12 лютого 2015 р. № 192-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 18, № 19-20. Ст.132.
6. Порядок ведення Єдиного державного реєстру судових рішень, затверджений рішенням Вищої ради правосуддя № 1200/0/15-18 від 19 квітня 2018 р. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/14049>.
7. Постанова Верховного Суду від 6 вересня 2019 р. у справі № П/811/13/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84076775>.
8. Концепція побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затверджена наказом Державної судової адміністрації України від 7 листопада 2019 р. № 1096. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/media/ECITC_Konceptcia.pdf.
9. План заходів із забезпечення створення та функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, затверджений наказом Державної судової адміністрації України від 28 лютого 2020 р. № 99. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/dsa_pres_slujba_2019/dsa_pres_slujba_2020/dod_n_99_20.pdf.